

20.11.2015

Esitys automaattisen nopeusvalvonnan laajentamisesta

Hallitusohjelman (liite 6, s. 22) mukaan päiväsakkoja korotetaan siten, että päiväsakon rahamääränä pidetään 1/30 osaa sakotettavan keskimääräisestä kuukausitulosta (nykyisin 1/60). Alimman päiväsakon määrä nostetaan 6 eurosta 12 euroon. **Hallitusohjelman mukaan yksityiskohtaisemman valmistelun yhteydessä voidaan lieventää kaksinkertaistamisvaatimusta, jos esimerkiksi kustannustehokasta kameravalvontaa lisäämällä voidaan saavuttaa osa halutusta lisätulotasosta.**

Oikeusministeriö (OM) ehdottaa vaihtoehtoa, jossa minimipäiväsakko olisi 9 euroa (nykyisin 6 euroa), päiväsakon rahamäärä jatkossa 1/30 nettokuukausitulosta (nykyisin 1/60) ja peruskulutusvähennys korotettaisiin 375 euroon nykyisestä 255 eurosta. OM:n ehdotuksen mukainen vuotuinen lisäkertymä olisi hallitusohjelmassa tavoitellun 63 milj. euron sijaan 45 milj. euroa / vuosi. Kun tähän lisätään muuntorangaistusten täytäntöönpanokustannusten kasvu 4 milj. euroa / vuosi, **olisi vajeesta hallitusohjelman tavoitteeseen nähden yhteensä 22 milj. euroa / v.**

Mikäli hallitusohjelman mukainen tulonlisäys halutaan saavuttaa, olisi em. korotuksen lisäksi lisättävä voimakkaasti automaattista liikenteen kameravalvontaa. Automaattisen liikennevalvonnan laajentaminen olisi perusteltua valtion sakkotulojen lisäämisen lisäksi liikenneturvallisuuden parantamisen kannalta.

Automaattisen nopeusvalvonnan lisäämisen taloudelliset vaikutukset

Alla tarkemmin kuvatuilla toimenpiteillä voitaisiin lisätä valtion sakkotuloja arviolta n. 12,7 milj. euroa/vuosi kun vuosittain pystyttäisiin antamaan 50 000 rikesakkoa nykyistä enemmän ja rikesakon suuruus kolminkertaistuisi 255 euroon.

Automaattisen liikennevalvonnan lisääminen edellyttää poliisilta sekä liikennevalvontakamerahankintoja että lisähenkilöstöä käsittelemään lisääntyviä seuraamuksia Poliisin liikenneturvallisuuskeskukseen. Tämä ei ole mahdollista poliisitoimen nykyisten toimintamenojen puitteissa (momentti 26.10.01).

Kameroiden lisähankinnan ja uusimisen kertaluonteiset kustannukset olisivat yhteensä 2,4 milj. euroa. Kustannukset jakautuisivat kahdelle vuodelle (1,2 milj. euroa/vuosi). Tällä rahoituksella voitaisiin hankkia 30 uutta kameraa ja uusia 27 vanhaa kameraa. Vanhat uusittavat kamerat ovat sellaisia, joita ei voida etähallinnalla tehokkaasti ohjata Poliisin liikenneturvallisuuskeskuksesta. Investointi olisi kertaluonteinen. Nykyisin automaattisessa nopeusvalvonnassa on käytössä noin 900 kameratolppaa ja 90 siirrettävää kameraa, joista noin kolmannes on käytännössä käytöstä pois huoltojen ja tarkastusten vuoksi. Lisäksi poliisilla on 20 automaattivalvontaan käytettävää autoa, joissa on automaattinen nopeusmittauslaitteisto.

Jotta lisääntyneen kameravalvonnan tuottamat seuraamukset voitaisiin käsitellä, **tulisi poliisin lisätä Poliisin liikenneturvallisuuskeskuksen henkilöstöä 15 henkilötyövuodella seuraamusten käsittelyyn ja poliisilaitosten henkilöstöä 5 htv:lla rikesakkojen lisääntymisestä johtuviin tehtäviin. Lisärahoitustarve, 1,14 milj. euroa vuosittain, em. henkilöstön palkkausmenoihin olisi pysyvä.** Tällä hetkellä Poliisin liikenneturvallisuuskeskuksessa olevan henkilöstön (45 henkilöä) voimin ei pystytä käsittelemään nykyistä enempää automaattisen liikennevalvonnan seuraamuksia (vuonna 2015 arvion mukaan 440 000 tapausta). Yksi automaattivalvonnan seuraamuksia käsittelevä henkilötyövuosi tuottaa noin 10 000 seuraamusta. Tiedot valvontakamaroilta siirtyvät sähköisesti Poliisin liikenneturvallisuuskeskukseen Malmille ja osa valvontakamaroita pystytään käynnistämään ja sulkemaan keskuksesta etäkäytöllä. Tällä säädellään tapausten määrä sellaiseksi, että ne pystytään käsittelemään sen hetkellä henkilömäärällä. Seuraamuksista noin puolet on kirjallisia huomautuksia ja puolet rikesakkoja sekä sakkoja. Ehdollisen rikesakon koko prosessi vie noin kolmikertaisen työmäärän huomautukseen verrattuna ja lisäksi rikesakkojen määrän kasvaessa toistuvien ajokieltojen lisääntyminen aiheuttaa lisätyötä poliisilaitoksilla.

15.10.2015

Lisärahoitustarve poliisitoimen toimintamenomomentille 26.10.01 automaattisen liikennevalvonnan lisäämisen johdosta	Vuosi 1	Vuosi 2	Vuosi 3 -
Lisäkamerahankinnat 30 kpl x 50 000 euroa	750 000	750 000	-
Vanhojen kameroiden uusiminen 27 kpl x 33 300 euroa	450 000	450 000	-
Lisähenkilöstö 20 htv x 57 000 euroa/vuosi (pysyvä lisäys)	1 140 000	1 140 000	1 140 000
Yhteensä	2 340 000	2 340 000	1 140 000

Muita keinoja lisätä valtion sakkotuloja

Rikesakolla rangaistavan nopeudenylityksen laskeminen 1 km/h:ssa nykyisestä.

Poliisihallituksen toimivallassa on määritellä, kuinka suuren nopeuden ylityksen kyseessä ollessa kuljettajalle annetaan rikesakko. Nykyisin rikesakko annetaan 8 km/h:ssa nopeuden ylityksestä eli mitattu nopeus 11 km (varmuusvähennys mitatusta nopeudesta 3 km/h). Huomautus puolestaan annetaan 3 - 7 km/h:ssa nopeuden ylityksestä. **Valtion sakkotulokertymä kasvaisi noin 9,7 milj. euroa / v (38 000 huomautuksen sijaan rikesakkoa) jos rikesakko annettaisiin jo 7 km/h:n ylityksestä.** Huomioitava, että menettely vähentäisi annettavia huomautuksia 120 000 kpl:ella, koska rikesakkojen käsittelyyn menee n. kolminkertainen aika huomautuksiin verrattuna. Muutos siis lisäisi poliisin työ määrää paitsi liikenneturvallisuuskeskuksessa, myös poliisilaitoksilla lisääntyvien ajokiel- tokäsittelyiden ja rikesakkojen tiedoksiantamisten myötä.

Ehdollisten rikesakkojen postitiedoksiannon mahdollistaminen ulkomaille

Sisäministeriö on esittänyt oikeusministeriön selvittävän, miten ehdollisten rikesakkojen postitiedoksianto ulkomaille olisi mahdollista samalla tavalla kuin Suomeen. Ehdollinen rikesakko pitäisi olla mahdollista lähettää postitiedoksiannolla jatkossa ainakin Viroon. Arvion mukaan toiseen EU- jäsenmaahan tai Norjaan rekisteröityjen autojen haltijoille jäi vuonna 2014 antamatta noin 5 000 automaattivalvonnan rikesakkoa, koska niitä ei ole tarkoituksenmukaista lähettää normaalia virkaapumenettelyä käyttäen. Valtaosa näistä on virolaisia.

Sakkotulojen lisäys automaattisen liikennevalvonnan lisäämisellä, rikesakon antokynnyksen madaltamisesta ja postitiedoksiannon mahdollistamisesta ulkomaille arvioidaan olevan noin 22,4 milj. euroa vuodessa.

Lisäksi sisäministeriö esittää, että valtiolle tulevia sakkotuloja tulisi voida käyttää erikseen ohjattuna liikennevalvonnan laitehankintoihin, liikennevalvonnan kehittämiseen ja laajentamiseen. Tämä mahdollistaisi mm. valvontalaitteiden ja seuraamusprosessin kehitystyön mahdollisimman automaattiseksi digitalisaation tavoitteiden mukaisesti.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo